

A magyar királyság fénykora

----- I. Károly (1308-1342) -----

[Károly Róbert]

- 1308-ban Pesten a gyűlés királlyá választja, 1309-ben Budán ismét megkoronázzák.
- 1310: Hivatalosan, Székesfehérváron megkoronázzák.
- 1312: Rozgonyi csata – I. Károly győz, az Abák veszítenek
- 1317: Borsa Kopasz legyőzése (Tiszántúl megszerzése)
- 1319: Legyőzi a kőszegieket (Dunántúl megszerzése)
- 1321: Csák Máté halála → I. Károly megszerzi területeit (Felvidék)
- 1330: Havasalföldön I. Károly veszít
- 1335: visegrádi királytalálkozó [cseh kir.: Luxemburg János, lengyel.: Łokietek Kázmér + Károly]
- 1336: kapudó bevezetése (kapunként 18 denár)

- I. Károly erős királyi bandériumot (magánhadsereget) tartott fenn.
- Bányászokat telepített az országba, a földesúri birtokokon is engedélyezte az ércbányák nyitását (ami megérte a földbirtokosoknak is, mivel a bányászok által a királynak fizetett urbura (bányabér) 1/3-adát megkapták), ezáltal fellendült a bányászat a bányavárosokban, és aranyforintot veretett.
- Gazdaság fejlődött → a harmincadvám (külkereskedelmi adó) is jelentős bevételt hozott.
- Igyekezett jó viszonyt ápolni a szomszédos országokkal → Lokietek Erzsébetet feleségül veszi (biztosította Lajos fiának a lengyel trónt).

----- I. Lajos (1342-1382) -----

[Nagy Lajos]

- 1345: András herceg meggyilkolása
- 1347 - 1348 / 1350 – 1352: nápolyi hadjáratok → kudarcba fullad
- 1351: törvények
- 1370: perszonálunió Lengyelországgal → A két országot csak az uralkodó személye köti össze. (Lajos megörökli)

- Lajos hatalmas összeget (6t ezüst, 5t arany) fizet ki, hogy öccse, András a nápolyi trón örököse lehessen, ám Andrást, a felesége, Johanna meggyilkoltatta, ezért indította a nápolyi hadjáratokat. A várost el tudták foglalni, de megtartani már nem tudták.
- Az 1351-es törvények:
  - megújítja az Aranybullában a nemesi jogokat
  - bevezeti a kilencedet (terményben fizetendő adó, kötelező a földesúrnak beszedni)
  - ősiség törvénye (szabad végrendelkezés eltörlése) → a nemesi birtok a férfi utódra száll, ha nincs, akkor a királyra (háramlási jog)
- Lajos számos háborút indított a környező országokban → Magyarországot hűbéres államok vették körül délen és keleten (Havasalföld, Moldva, Szerbia, Bosznia)

- Zanza videó Károly Róbertől és Nagy Lajosról: <https://youtu.be/JZsTMKftDIY?si=Ah3Uu0HHoyHP1AL>

----- Hunyadi János (1446-1452) -----

- 1409-ben születik, Havasalföldön
  - 1442: Marosszentimre → Hunyadi János veszt, a törökök (II. Murád) győznek
  - 1443 ősze: Drinápoly
  - 1444 nyara: béke a törökökkel
  - 1444 ősze: Várna → Hunyadi vereséget szenved, I. Ulászló meghal, a törökök győznek
  - 1446-1452: Hunyadi kormányzósága
  - 1448: Rigómező → Hunyadi vereséget szenved, a törökök győznek
  - 1456: Nándorfehérvár → sikeres a török elleni védekezés
  - 1456: Hunyadi pestisben meghal
- Hunyadi Luxemburgi Zsigmond emelte fel, mikor lovagai közé fogadta, így megismerkedett a zsoldos és huszita harcmóddal is.
- Az 1443-1444-es hosszú hadjárat sikereit Hunyadi a harcmódorok ötvözésének köszönhetette.
- 1443-ban több győzelmet arattak, de a törökök jól védekeztek, a tél is megérkezett, valamint a Balkán nehezen járható hágói miatt vissza kellett fordulniuk.
- 1444 nyarán békét kötött a szultán [aláírja: Drinápolyban] és I. Ulászló [aláírja: Nagyváradon], ám a pápa ösztönzésére újra támadást indított a király és Hunyadi a békeszerződést megszegve. A pápa azonban nem tartotta be ígéretét, és a Hunyadiék a kétszeres túlerőben lévő törököktől Várnánál kikaptak.
- 1453-ban II. Mohamed Konstantinápolyt elfoglalván tovább terjeszkedett Szerbiába. → 1456-ban megtámadta Nándorfehérvárat. A várat Szilágyi Mihány (Hunyadi János sógora) védte. Hunyadi János áttörte a török hajózárát, és a pápa által küldött Kapisztrán János segítségével sikerült a szultáni hadak legyőzése.

----- Hunyadi Mátyás (1458-1490) -----

- 1458 január: királlyá választják
  - 1463: Jajca várának visszaszerzése
  - 1463: III. Frigyesztől 80 ezer forintért „visszavásárolja” a koronát.
  - 1467: bevezeti a füstpénzt
  - 1468: háború a cseh trónért
  - 1469: Morvaországban és Sziléziában királlyá választják
  - 1479: kompromisszumos béke I. Ulászlóval
  - 1479: Kenyérmező → Báthory István Kinizsi Pál segítségével visszaveri a törököket
  - 1483: béke a szultánnal
  - 1485: Bécs elfoglalása
- Az V. László mögött álló Garai-Cillei liga és a Hunyadiak között hatalmi harc alakult ki. → A Hunyadiak megölik Cillei Ulrikot, erre a király Hunyadi Lászlót lefejeztette, és Hunyadi Mátyást fogságba vetette, és magával vitte Pozsonyba. Az itt tartózkodása alatt választják meg.
- A cseh király váltságdíjért és a lányával kötött eljegyzés után hazaengedte.
- Török kézre kerül Galambóc [1458] és Szendrő [1459] vára is, a király megelégszik Jajca várának visszaszerzésével.
- Törekedett az egyedül tőle függő hivatalok erősítésére, a kancelláriára bizalmait ültette.
- Növelnie kellett vagyonát, így bevezette a füstpénzt, amit háztartásonként (tűzhelyenként) kellett fizetni, valamint bevezeti a rendkívüli hadiadót (1 Ft / telek), amit akár évente kétszer is beszedett.
- Zsoldoshadsereget szervez, amire vagyona nagy része rá is ment (nehézlovas: 5 arany / hó, gyalogos 2-3 arany / hó).

- A törökökkel békére törekedett, ám cseh király szeretett volna lenni, mert így belefolyhatott volna az NRCS ügyeibe. Két területet meg is szerez, ám III. Frigyes nem ismeri el cseh királyként → megtámadja Ausztriát (Bécs, Alsó-Ausztria, Stájerország, Karintia megszerzése)

- Zanza videó a Hunyadiakról: <https://youtu.be/kdkQvYe6eS4?si=4vwgkg9KxHd4I4wm>

